

CUPRINS

Cuvânt înainte	11
DREPTUL INTERNAȚIONAL PUBLIC – TRĂSĂTURI	
DEFINITORII	13
Noțiune	13
Definiție	13
Acord de voință – fundament	14
Obiect de reglementare	14
Raport juridic	14
Subiecte	15
Drept internațional / politică externă	15
Drept internațional public / drept internațional privat	15
Drept intern / drept internațional	16
IZVOARELE DREPTULUI INTERNAȚIONAL PUBLIC	23
Noțiune	23
Tratat internațional	24
Cutumă	25
Principii generale de drept	27
Jurisprudență	28
Doctrină	28
Echitate	29
Acte unilaterale	30
PRINCIPIILE DREPTULUI INTERNAȚIONAL PUBLIC	33
Noțiune	33
Caractere	33
Consacrare	34
Egalitate suverană	35
Autodeterminare	36
Neamestec în treburile interne	37
Nerecurgere la forță sau la amenințarea cu forța	39
Soluționare pe cale pașnică a diferendelor internaționale	41

Îndeplinire cu bună credință a obligațiilor internaționale („pacta sunt servanda”)	42
Cooperare	43
Inviolabilitate a frontierelor	45
Integritate teritorială	45
Respectare a drepturilor omului și a libertăților fundamentale	46
STATUL – SUBIECT DE DREPT INTERNAȚIONAL	49
Caracteristici	49
Elemente componente	51
Drepturi și obligații	52
Structură și calitate	53
Uniunile de state	54
Neutralitate	56
Dependență	58
Noi state	59
Recunoaștere	59
Stat	59
Guvern	60
ORGANIZAȚIILE INTERNAȚIONALE – SUBIECT DE DREPT INTERNAȚIONAL	62
Caracteristici	62
Drepturi și obligații	63
Clasificare	63
Membri / alți participanți	64
Structură instituțională	65
Organizația Națiunilor Unite	65
Scopuri	66
Principii	66
Membri	67
Organe	68
Agenții specializate	72
ALTE SUBIECTE DE DREPT INTERNAȚIONAL	76
Vaticanul	76
Mișcările de eliberare națională	76
Ordinul Suveran de Malta	77

POPULAȚIA ÎN DREPTUL INTERNAȚIONAL	79
Noțiune	79
Statut juridic	79
Cetățeni	79
Dobândire cetățenie	80
Pierdere cetățenie	85
Protecție juridică a cetățenilor aflați pe teritoriul altui stat	88
Bipatrizi	88
Apatrizi	89
Străini	91
Refugiați	97
TERITORIUL DE STAT ÎN DREPTUL INTERNAȚIONAL	104
Noțiune	104
Importanță	104
Elemente	104
Spațiu terestru	104
Spațiu acvatic	105
<i>Ape interioare</i>	105
<i>Mare teritorială</i>	106
Spațiu aerian	107
Frontiere de stat	107
Clasificare	107
Delimitare	108
Demarcare	108
Regim juridic	109
MAREA ÎN DREPTUL INTERNAȚIONAL	116
Particularități	116
Mare teritorială	117
Limite	117
Regim juridic	118
Trecere inofensivă	118
Zonă contiguă	121
Limite	121
Regim juridic	122

Zonă economică exclusivă	122
Limite	122
Regim juridic	122
Platou continental	124
Limite	124
Regim juridic	125
Mare liberă	126
Regim juridic	126
Navigație	127

TRATATUL INTERNAȚIONAL – NOȚIUNE, ELEMENTE, CLASIFICARE, ÎNCHEIERE	130
Noțiune	130
Elemente	130
Esențiale	130
Accesorii	130
Clasificare	131
Încheiere	132
Etapе	132
<i>Negociere</i>	132
<i>Autentificare (a textului)</i>	135
<i>Exprimare a consimțământului</i>	137
Rezerve	143

TRATATUL INTERNAȚIONAL – INTRARE ÎN VIGOARE, RESPECTARE, APLICARE, INTERPRETARE, EFECTE, MODIFICARE	145
Intrare în vigoare	145
Respectare	146
Aplicare	147
Provizorie	147
Timp și spațiu	148
Interpretare	148
Reguli	148
Efecte	149
Relativitate	150
Drepturi / obligații state terțe	150
Modificare	151

TRATATUL INTERNAȚIONAL – NULITATE, ÎNCETARE, SUSPENDARE	153
Nulitate	153
Cauze / situații	153
Forme	155
Consecințe	156
Încetare	157
Cauze / situații	157
Consecințe	162
Suspendare	163
Cauze / situații	163
Consecințe	166
RELAȚIILE DIPLOMATICE ȘI CONSULARE	168
Relații internaționale	168
Diplomație	168
Organe externe ale statului	168
Membri ai corpului diplomatic și consular	169
Relații diplomatice	170
Misiuni diplomatice	170
Tip	170
<i>Particularități</i>	171
Funcții	171
Structură	171
Membri	172
Încetare funcții	174
Notificare numiri, sosiri, plecări	174
Inviolabilități	175
Imunități de jurisdicție	176
<i>Penală</i>	176
<i>Civilă și administrativă</i>	177
Privilegii	178
Obligații	181
Misiuni diplomatice / oficii consulare	181
Relații consulare	182
Oficii consulare	182
Tip	182

Funcții	182
Membri	184
Încetare funcții	186
Notificare numiri, sosiri, plecări	186
Inviolabilități	187
Imunități de jurisdicție	189
<i>Penală</i>	189
<i>Civilă și administrativă</i>	190
Privilegii	191
Obligații	195
BIBLIOGRAFIE	197
ANEXE	201
Carta Națiunilor Unite	203
Statutul Curții Internaționale de Justiție	221
Hotărârea CIJ din 3 februarie 2009 Delimitare Maritimă în Marea Neagră (România c. Ucraina)	234

DREPTUL INTERNAȚIONAL PUBLIC – TRĂSĂTURI DEFINITORII

NOȚIUNE

- ✓ ansamblu de norme juridice, create de state și de celelalte subiecte, prin acordul lor de voință, în scopul reglementării relațiilor dintre ele, norme a căror reglementare este asigurată prin liberul lor consimțământ (în primul rând) sau prin constrângere exercitată individual sau colectiv de către state

DEFINIȚIE

- ✓ „totalitatea normelor juridice create de state (și alte subiecte de drept internațional) pe baza acordului de voință – exprimat în tratate și alte izvoare de drept – în vederea reglementării raporturilor dintre ele, norme a căror aducere la îndeplinire este asigurată prin respectarea lor de bunăvoie, iar în caz de necesitate prin măsuri de constrângere aplicate de către state în mod individual sau colectiv” (Popescu, Năstase, Coman)
- ✓ „ansamblu de principii și norme – create pe baza acordului de voință al statelor – care reglementează raporturile dintre ele precum și raporturile dintre ele și alte subiecte de drept internațional” (Mazilu)
- ✓ „ansamblul normelor juridice, create pe baza acordului dintre state, pentru a reglementa relațiile dintre ele și alte subiecte de drept internațional, norme a căror aplicare se realizează prin respectarea lor de bună voie, iar în caz de necesitate prin sancțiuni individuale sau colective ale statelor” (Moca, Duțu)
- ✓ „acea ramură a dreptului, acel sistem de principii și norme juridice, scrise și nescrise, create de către

state, dar și de către celelalte subiecte de drept internațional, pe baza acordului lor de voință, în scopul reglementării raporturilor internaționale” (Năstase, Aurescu)

ACORD DE VOINȚĂ – FUNDAMENT

- dreptul internațional – se formează pe baza acordului de voință al statelor care compun (la un moment dat) societatea internațională
- statele, în condiții de deplină egalitate în drepturi și pe baza liberului lor consimțământ, într-un proces de coordonare, de punere de acord a voinței lor – creează norme juridice, care duc la formarea și dezvoltarea dreptului internațional
- consimțământul poate fi:
 - ✓ expres – în cazul tratatelor
 - ✓ tacit – în ce privește cutuma
- normele de drept internațional devin obligatorii pentru state – atunci când decurg din voința liber exprimată a acestora, voință manifestată în tratate sau alte izvoare de drept internațional

OBIECT DE REGLEMENTARE

- ✓ relațiile ce se creează între toate statele (indiferent de zonă geografică, de orânduire socială) și toate celelalte subiecte de drept internațional public
- norme universal valabile – sunt aplicabile tuturor subiectelor
- unicitatea dreptului internațional – ține de însăși natura și finalitatea sa

RAPORT JURIDIC

- ✓ relație socială – reglementată de principii și norme juridice (scrise și nescrise) create de către state (și de către celelalte subiecte de drept internațional) pe baza acordului lor de voință

particularități

- ✓ relații dintre state ca subiecte de drept, precum și relațiile cu alte subiecte de drept internațional
- ✓ chiar dacă (uneori) normele se referă la aspecte privind persoanele (cetățenie, imunități, privilegii) – aceste probleme sunt legate tot de raporturile dintre state, reglementarea lor făcându-se prin acte juridice de drept internațional

SUBIECTE

- acele entități – care participă sau sunt capabile să participe la relațiile reglementate de normele și principiile dreptului internațional (raporturile juridice internaționale)
- sistemul subiectelor raporturilor juridice internaționale cuprinde:
 - ✓ statele
 - ✓ organizațiile internaționale
 - ✓ alte subiecte:
 - Vaticanul
 - mișcările de eliberare națională
 - Ordinul Suveran Militar de Malta

DREPT INTERNAȚIONAL / POLITICĂ EXTERNĂ

- ✓ dreptul internațional – influențează și orientează politica externă prin normele sale
- ✓ politica externă – tinde să modifice normele care nu mai corespund intereselor sale
- ✓ politica externă – folosește instrumentele dreptului internațional pentru atingerea obiectivelor sale

DREPT INTERNAȚIONAL PUBLIC / DREPT INTERNAȚIONAL PRIVAT

obiect de reglementare

- ✓ dreptul internațional public – raporturile dintre state ca subiecte de drept, precum și raporturile cu alte subiecte de drept internațional
- ✓ dreptul internațional privat – soluționarea „conflictele” sau „coliziunea” dintre legi în reglementarea raporturilor

de drept privat dintre persoanele fizice sau juridice cu cetățenie diferită (exemplu: proprietatea, succesiunea, regimul juridic al bunurilor, al obligațiilor, căsătoria, adopția etc.)

DREPT INTERN / DREPT INTERNAȚIONAL

obiect de reglementare	<ul style="list-style-type: none"> ✓ dreptul intern – reglementarea juridică a relațiilor sociale dintre persoanele care alcătuiesc populația unui stat ✓ dreptul internațional – relații dintre state ca subiecte de drept, precum și relațiile cu alte subiecte de drept internațional
subiecte de drept	<ul style="list-style-type: none"> ✓ subiectele dreptului intern – persoanele fizice și persoanele juridice sub diversele lor forme ✓ subiectele dreptului internațional – statele suverane și egale în drepturi (în primul rând), organizațiile internaționale și mișcările de eliberare națională ➤ statul – subiect fundamental <ul style="list-style-type: none"> ✓ are această calitate – în virtutea situației sale de entitate politică principală care, prin acordul de voință, creează dreptul internațional și determină statutul juridic al altor participanți la relațiile internaționale ✓ personalitatea internațională a statului – este o consecință directă a faptului că acesta constituie o entitate politică de sine stătătoare, care are un loc central și o însemnătate majoră în relațiile internaționale. ✓ temeiul politic și juridic al calității sale de subiect al dreptului internațional – îl formează suveranitatea de stat, care determină caracterul și sfera de manifestare a acestei calități
mod de elaborare a normelor	<ul style="list-style-type: none"> ✓ în plan intern – statul, edictând sau sancționând prin norme de drept intern (cu excepția normelor privind propria sa activitate), se manifestă ca autoritate

politică supremă, ce prescrie o anumită conduită persoanelor ce-i sunt subordonate

- ✓ în cadrul societății internaționale – nu există o autoritate politică superioară, care să fie împuternicită cu funcții de legiferare, de creare a normelor de drept internațional – normele de drept internațional sunt create de către state și tot acestea sunt destinatările lor, ca state suverane, independente și egale în drepturi

- dreptul intern – drept de subordonare, ca ordine juridică a sistemelor verticale
- dreptul internațional – drept de coordonare, ca ordine juridică a unui sistem orizontal

sistem de aplicare și sancționare a normelor

- ✓ în dreptul intern – măsurile de constrângere pentru încălcarea normelor sunt aplicate de un aparat centralizat, organizat de stat, de pe o poziție superioară față de persoanele împotriva cărora sunt îndreptate

- ✓ în dreptul internațional – deși există organe jurisdicționale, interpretarea și aplicarea dreptului se face (de obicei) de state, pe baza acordului dintre ele sau în cadrul mijloacelor de rezolvare pașnică a diferendelor, cu sau fără caracter jurisdicțional, la alegerea statelor părți

- absența, în dreptul internațional, a unei jurisdicții obligatorii (în sensul că investirea unui organ jurisdicțional cu judecarea unui diferend în fiecare caz în parte revine statelor) – este considerată (în general):

- ✓ fie ca principalul defect al dreptului internațional
- ✓ fie ca afectând chiar caracterul său juridic

- Carta ONU – instituie un sistem de acțiuni colective în caz de amenințări împotriva păcii, de încălcare a păcii și de acte de agresiune (cap. VII Cartă ONU); pot fi clasificate în două categorii:

- ✓ sancțiuni cu folosirea forței armate
- ✓ sancțiuni fără folosirea forței armate